Záchranář/záchranářka na volné vodě (kód: 74-009-M)

Autorizující orgán: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Skupina oborů: Tělesná kultura, tělovýchova a sport (kód: 74)
Týká se povolání: Záchranář na volné vodě
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 4

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Zajišťování a kontrola prevence, bezpečnosti a ochrany zdraví uživatelů vodních ploch a toků	4
Poskytování předlékařské první pomoci pro potřeby záchranářů na volné vodě	5
Plavání pro potřeby záchranáře na volné vodě	4
Záchranné práce při potápěčských nehodách u nádechového a přístrojového potápění pro potřeby záchranáře na volné vodě	4
Záchrana tonoucích na přírodních koupalištích, vodních plochách a tocích	5
Ovládání různých typů plavidel	4
Záchrana na zamrzlých vodních plochách	4
Vykonávání dohledu nad provozem umělých a přírodních bazénů, koupališť a aquaparků	3
Kontrola provozu a úklid zařízení pro potřeby plavčíků	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 11.02.2022

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž autorizovaná osoba vyhotoví a uchazeč podepíše písemný záznam.

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby je oprávněný předčasně ukončit zkoušku, pokud vyhodnotí, že v důsledku činnosti uchazeče bezprostředně došlo k ohrožení nebo bezprostředně hrozí nebezpečí ohrožení zdraví, života a majetku či životního prostředí. Zdůvodnění předčasného ukončení zkoušky uvede autorizovaná osoba do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Uchazeč může ukončit zkoušku kdykoliv v jejím průběhu, a to na vlastní žádost.

Zdravotní způsobilost pro vykonávání pracovních činností této profesní kvalifikace je vyžadována a prokazuje se lékařským potvrzením (odkaz na povolání v NSP - https://nsp.cz/jednotka-prace/zachranar-na-volne-vode).

Před zahájením zkoušky se uchazeč prokáže průkazem vůdce malého plavidla kategorie M (bez omezení výkonu) vydaného Státní plavební správou, ve smyslu § 24 zákona č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů, musí být plavidlo při provozu na vodní cestě vedeno vůdcem plavidla. Způsobilost k vedení různých kategorií plavidel stanovuje vyhláška Ministerstva dopravy č. 42/2015 Sb., o způsobilosti osob k vedení a obsluze plavidel. Ve smyslu § 13 vyhlášky o způsobilosti osob k vedení a obsluze plavidel je vůdce malého plavidla oprávněný vést na všech vodních cestách České republiky malá plavidla.

Zkouška probíhá na vodní ploše a vodním toku.

Uchazeč si ke zkoušce přinese:
- odpovídající pracovní oblečení, obuv, rukavice
- sportovní oblečení, plavky a obuv do vody
- základní potápěčskou výstroj (potápěčská maska, ploutve, dýchací trubice), případně neoprenový oblek s adekvátní zátěží,
- plovací vestu vhodnou pro vodní záchranu (minimální výtlak 65N, ISO 12402-5) + HARNESS pás k plovací vestě,
- vodáckou helmu vhodnou pro rafting a záchranu (EN 1385).

Autorizovaná osoba připraví ke zkoušce nejméně 2 příklady modelových situací ke každému níže uvedenému kritériu hodnocení, na kterých je ověří.

Příklady modelových situací:
Kompetence **Poskytování předlékařské první pomoci pro potřeby záchranářů na volné vodě**
kritérium a)
Vylosovat 3 oblasti z:
zástava dechu a oběhu, poruchy vědomí, krvácení, poranění páteře a míchy, poranění pohybového aparátu a měkkých tkání, úrazy hlavy, úrazy hrudníku a břicha, dušení, termická poranění, křečové stavy, otravy, alergické reakce, šokové stavy, nehody spojené s nádechovým a přístrojovým potápěním
kritérium b)
Vylosovat 3 oblasti z:
výbava lékárničky, pulzní oxymetr, tonometr + fonendoskop, samorozpínací resuscitační vak, resuscitační maska, automatizovaný externí defibrilátor (AED)
kritérium d)
Vylosovat 2 varianty z:
- Imobilizace zlomenin postiženého pomocí vakuové dlahy horních nebo dolních končetin
- Imobilizace postiženého pomocí celotělové vakuové matrace a následný transport (za pomoci minimálně 4 figurantů)
- Imobilizace postiženého pomocí krčního límce při poranění krční páteře
- Obvazové techniky při poranění hlavy
- Šátkový obvaz při poranění závěsného aparátu ramene
- Tlakový obvaz při masivním vnějším krvácení

- Transport postiženého pomocí scoop rámu nebo nosítek typu „Sked“ nebo transportní plachty nebo transportní vany - účastní se figuranti.

Kompetence **Plavání pro potřeby záchranáře na volné vodě**
kritérium a)
- Záchranářský pás nebo bóji má uchazeč upevněný na sobě tak, aby nemohlo dojít k svévolnému uvolnění (nutná kontrola zkoušejícím)
- Při teplotě vody na hladině do 24°C je povolen neoprenový oblek

kritérium b)
- Uchazeč se při provedení nadechne, zanoří, uplave celou vzdálenost pod hladinou podle vodicího lanka a v cíli, na metě 15m rovnou uchopí a vynese předmět (např. puk, karabina, apod.) z hloubky 3 m nad hladinu
- Bez druhého nádechu, bez vynoření (žádná část těla ani výstroje či výzbroje v daném úseku neprotne hladinu)
- Při teplotě vody na hladině do 24°C je povolen neoprenový oblek s adekvátní zátěží

kritérium c)
- Základní potápěčskou výstrojí se rozumí: potápěčská maska, dýchací trubice, ploutve
- Uchazeč se při provedení nadechne pomocí dýchací trubice, zanoří, uplave celou vzdálenost pod hladinou podle vodícího lanka a v cíli, na metě 25 m, po vynoření účastník vyfoukne dýchací trubici
- Bez druhého nádechu, bez vynoření (žádná část těla ani výstroje či výzbroje v daném úseku neprotne hladinu)
- Při teplotě vody na hladině do 24°C je povolen neoprenový oblek s adekvátní zátěží

kritérium d)
- Základní potápěčskou výstrojí se rozumí: potápěčská maska, dýchací trubice, ploutve
- Uchazeč se při provedení nadechne pomocí dýchací trubice, zanoří, uplave celou vzdálenost pod hladinou podle vodícího lanka a v cíli, v hloubce 5 m, uchopí a vynese předmět (např. puk, karabina, apod.), nad hladinu, po vynoření účastník vyfoukne dýchací trubici
- Při teplotě vody na hladině do 24°C je povolený neoprenový oblek s adekvátní zátěží

Kompetence **Záchranné práce při potápěčských nehodách u nádechového a přístrojového potápění pro potřeby záchranáře na volné vodě**, kritérium b)
- Uchazeč popíše a ukáže manipulaci s rekreační potápěčskou výstrojí a výzbrojí
- Uchazeč popíše a ukáže manipulaci s výstrojí a výzbrojí pro tzv. „technické potápění“

Kompetence **Záchrana tonoucích na přírodních koupalištích, vodních plochách a tocích**
kritérium a)
- Uchazeč se záchrannou pomůckou upevněnou na svém těle vstoupí do vody, uplave nejméně 10 m, provede narovnání tonoucího (figuranta nebo figuríny) s pomocí záchranné pomůcky, provede zprůchodnění dýchacích cest, kontrolu dýchání tonoucího, provede simulaci záchranných dechů a odtáhne tonoucího nejméně 25 m ke břehu, při kontinuálním umělém dýchání, kde tonoucího vytáhne na břeh a zahájí kompletní KPR

kritérium b)
Vylosovat 1 variantu z:
- páteřní deska + mělká voda + břeh nebo
- páteřní dlaha + hluboká voda + plavidlo nebo
- páteřní deska + hluboká voda + plavidlo nebo
- páteřní dlaha + mělká voda + břeh

Stabilizace zraněného ve vodě ve 2–3 osobách, samotný transport zraněného ve 3–4 osobách
kritérium c)
- Uchazeč se základní potápěčskou výstrojí (potápěčská maska, dýchací trubice, ploutve) upevněnou na svém těle vstoupí do vody, uplave nejméně 25 m, provede narovnání tonoucího (figuranta nebo figuríny), provede simulaci záchranných dechů po dobu 1 minuty a odtáhne tonoucího nejméně 50 m ke břehu, kde tonoucího vytáhne na břeh a zahájí kompletní KPR

kritérium f)
Vylosovat 2 varianty z:
- Překonání nepřístupného terénu při přístupu k vodní ploše nebo toku za pomoci lanové techniky
- Zřízení stanoviště upoutaného plavidla v proudu na tekoucí vodě
- Překonání vodního toku pomocí lanové techniky
- Zřízení stanoviště pro sestup na strmém břehu

kritérium g)
- Pomoc tonoucímu a jeho naložení na plavidlo

kritérium h)
Vylosovat 1 variantu z:
- Pomoc více postiženým osobám při převrhnutí kánoe nebo veslice na vodní ploše a následné bezpečné zajištění a odtažení plavidla
- Pomoc osobě v nouzi při kitingu nebo windsurfingu včetně zajištění kitu (draka) nebo windsurfu
- Pomoc převrácené sportovní plachetnici včetně zajištění bezpečnosti její posádky a následného zajištění a odtažení plavidla

kritérium i)
- Záchrana tonoucího v bezvědomí s využitím nafukovacího plavidla – SUP (stand up paddleboard) až do jeho transportu na břeh
- Záchranář je upoutaný k SUPu bezpečnostním lankem

Kompetence **Ovládání různých typů plavidel**
kritérium a)
- Autorizovaná osoba vybere 3 konkrétní typy plavidel ke zkoušce.
- Jednomístné plavidlo: kajak, nafukovací kajak, packraft
- Vícemístná plavidla: kánoe, nafukovací kánoe, raft, veslice

kritérium c)
- Uchazeč předvede ovládání na bójemi vyznačené trati, včetně režimu zpětného chodu
- Autorizovaná osoba určí směr přiblížení a konečné požadované postavení plavidla včetně jeho vyvázání
- Uchazeč předvede přístavní manévry při využívání vyvazovacího lana na přídi
- Uchazeč předvede a popíše možnosti použití kotvících prostředků

Kompetence **Záchrana na zamrzlých vodních plochách**
- Prokázání teoretických znalostí vlastností ledu a bezpečných postupů pro záchranu
- Autorizovaná osoba určí modelovou situaci, kterou uchazeč bude řešit komplexně s využitím výkladu k záchrannému postupu s využitím dostupných prostředků k simulaci záchrany.

Pro splnění výše uvedených kritérií musí autorizovaná osoba zajistit minimálně 4 figuranty, kterými mohou být další účastníci zkoušky nebo asistenti.

Pravidla pro aplikaci písemných testů jako způsobu ověřování:
Soubor otázek pro testy stanovuje autorizovaná osoba podle požadavků hodnoticího standardu. Musí splňovat následující pravidla:
A. Testy pro jednotlivé uchazeče musí být generovány z dostatečně velkého souboru otázek, aby bylo umožněno řádově několik desítek různě sestavených testů.
B. Při každé zkoušce musí být ověřeny všechny kompetence kvalifikačního standardu. To znamená, že v případě, kdy se některé kompetence nebo kritéria ověřují pomocí testů, musí být splněné následující dvě podmínky:
B1. Pro celkový soubor otázek, z něhož se generují jednotlivé testy:
Pro každé kritérium existuje několik otázek.
B2. Pro jednotlivé vygenerované testy:
Každý uchazeč má ve svém testu pro každé kritérium (u něhož je test způsobem ověření a v návaznosti na pokyn o tom, která kritéria je třeba u zkoušky splnit) alespoň dvě otázky.
B3. Pro úspěšné splnění požadavků testu:
Za úspěšné splnění testu se považuje 70 % správně zodpovězených otázek s tím, že pro každé kritérium musí být správně zodpovězeno alespoň 50 % otázek.

Písemné ověřování se týká kompetencí:
Zajišťování a kontrola prevence, bezpečnosti a ochrany zdraví uživatelů vodních ploch a toků.
Záchranné práce při potápěčských nehodách u nádechového a přístrojového potápění pro potřeby záchranáře na volné vodě.
Záchrana tonoucích na přírodních koupalištích, vodních plochách a tocích.

Autoři standardu

Autoři kvalifikačního standardu

Kvalifikační standard profesní kvalifikace připravila SR pro osobní služby ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:
Asociace bazénů a saun ČR (ABAS ČR)
Vodní záchranná služba Českého červeného kříže (VZS ČČK)
Fakulta tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze (FTVS UK v Praze)